

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

РЕКРЕАЦІЙНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

рівень вищої освіти:	<u>бакалавр</u>
галузь знань:	<u>10. Природничі науки</u>
спеціальність:	<u>106. Географія</u>
освітня програма:	<u>Географія рекреації та туризму</u>
вид дисципліни:	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

« 31 » серпня 2020 року, протокол № 14

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Євгенія ТЕЛЕБСНЄВА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Протокол № 6 від « 25 » серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

 Людмила НЕМЕЦЬ

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 13 від « 31 » серпня 2020 р.

Голова методичної комісії

 Олександр ЖЕМЕРОВ

Робоча програма навчальної дисципліни уточнена відповідно до освітньо-професійних програм та погоджена з гарантами освітніх програм, уточнена згідно з наказом по Харківському національному університету імені В.Н. Каразіна «Про організацію освітнього процесу у 1 семестрі 2020/2021 навчального року» № 0202-1/260 від 07.08.2020 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Рекреаційне країнознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 106 Географія освітньою програмою «Географія рекреації та туризму».

При організації навчання за даним курсом передбачено особливості навчального процесу в умовах адаптивного карантину згідно з наказами і рекомендаціями МОН України і наказу Ректора Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна № 0202-1/260 від « 07»серпня 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів фахового світогляду стосовно геопросторових аспектів організації, розвитку і функціонування рекреаційно-туристичної сфери світу, розуміння її місця у світовій економіці та її впливу на національну економіку України.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоїти теоретико-методологічні основи досліджень рекреаційно-туристичної сфери світу;
- встановити природні та суспільно-історичні складові світового та національного рекреаційно-туристичного потенціалу;
- проаналізувати характерні риси та особливості геопросторової організації рекреаційно-туристичної сфери окремих регіонів світу;
- виявити основні проблеми та перспективи розвитку рекреаційно-туристичної сфери світу.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й, 4-й
Семестр	
5-й	6-й, 7-й
Лекції	
24 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	
Лабораторні заняття	
	-
Самостійна робота	
42 год.	26 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

формування загальних та фахових компетентностей:

- базові знання з географії рекреації та туризму: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження відповідно до спеціалізації;

- здатність проводити туристсько-рекреаційний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах;

забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання:

- здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку;

- визначати зміни характеристик природного середовища під впливом рекреаційно-туристської діяльності;

- уміння демонструвати спеціалізовані концептуальні знання організації туристсько-рекреаційної діяльності;

- володіти навичками комплексного туристсько-рекреаційного аналізу територій;

- використовувати різноманітні методи та форми здійснення професійної роботи;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1: Рекреаційно-країнознавча характеристика Європейського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Європейського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Європи. Рекреація і туризм в країнах Північної Європи. Рекреація і туризм в країнах Центральної та Східної Європи. Рекреація і туризм в країнах Південної Європи. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 2: Рекреаційно-країнознавча характеристика Близькосхідного та Південноазійського рекреаційних макрорегіонів.

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Близькосхідного та Південноазійського макрорегіонів. Рекреація і туризм в країнах Південно-Західної Азії. Рекреація і туризм в Туреччині, Ірані, Афганістані, Сирії, Лівані, Ізраїлі, Об'єднаних Арабських Еміратах. Рекреація і туризм в країнах Південної Азії. Рекреація і туризм в Індії, Пакистані, Афганістані, Непалі, на Мальдівах. Рекреаційні ресурси регіону. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 3: Рекреаційно-країнознавча характеристика Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Північної та Центральної Азії. Рекреація і туризм в країнах Східної Азії. Рекреація

і туризм в країнах Океанії. Рекреація і туризм в Австралії та Новій Зеландії. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 4: Рекреаційно-країнознавча характеристика Американського рекреаційного макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Північної Америки (США, Канада). Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Латинської Америки. Рекреація і туризм в країнах Центральної Америки. Мексика. Багамські острови. Рекреація і туризм в країнах Карибського басейну. Рекреація і туризм в країнах Південної Америки. Бразилія. Аргентина. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 5: Рекреаційно-країнознавча характеристика Африканського макрорегіону.

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Африканського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Африки. Рекреація і туризм в країнах Південної і Південно-Східної Африки. Рекреація і туризм в країнах Північної Африки. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Рекреаційно-країнознавча характеристика Європейського рекреаційного макрорегіону.	20	6	6			8		1				4
Тема 2. Рекреаційно-країнознавча характеристика Близькосхідного та Південноазійського рекреаційних макрорегіонів.	18	6	4			8		1				4
Тема 3. Рекреаційно-країнознавча характеристика Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційного макрорегіону.	18	4	4			10		1				4
Тема 4. Рекреаційно-країнознавча характеристика Американського рекреаційного макрорегіону.	16	4	4			8		1				4
Тема 5. Рекреаційно-	18	4	6			8						10

країнознавча характеристика Африканського макрорегіону.												
Усього годин	90	24	24			42	30	4				26

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка рекреаційного потенціалу Європейського рекреаційно-туристичного макрорегіону.	6
2	Оцінка рекреаційного потенціалу Близькосхідного та Південноазійського рекреаційно-туристичних макрорегіонів.	4
3	Оцінка рекреаційного потенціалу Азіатсько-Тихоокеанського рекреаційно-туристичного регіону.	4
4	Оцінка рекреаційного потенціалу Північно-Американського та Латиноамериканського рекреаційно-туристичних регіонів.	4
5	Оцінка рекреаційного потенціалу Африканського рекреаційно-туристичного регіону.	4
6	Поточна контрольна робота	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Опрацювання літературних джерел за темою: «Вивчення теоретичних основ рекреаційного країнознавства у працях сучасних науковців. Ознайомлення з типологією рекреаційних макрорайонів світу», підготовка до практичної роботи: - сутність поняття «рекреаційне країнознавство»; - класифікація рекреаційних ресурсів. - регіональний поділ світу на туристсько-рекреаційні регіони.	8
	Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Середземномор'я. Рекреаційний потенціал країн СНД», підготовка до практичної роботи: - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Середземномор'я та країнах СНД; - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри.	8
	Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Близького Сходу. Рекреаційний потенціал країн Полінезії, Меланезії та Мікронезії», підготовка до практичної роботи: - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Близького Сходу. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри.	10

	Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Центральної Америки. Рекреаційний потенціал країн Карибського басейну. Рекреаційний потенціал країн Амазонії», підготовка до практичної роботи: - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Центральної Америки. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри.	8
	Опрацювання літературних джерел за темою: «Рекреаційний потенціал країн Центральної та Південної Африки» підготовка до практичної роботи: - загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Центральної та Південної Африки. - особливості рекреаційних ресурсів та характер рекреаційної спеціалізації; - потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків; - рекреаційні центри.	8
	<i>Разом</i>	42

Примітка: При виконанні завдань необхідно використовувати рекомендовану основну і допоміжну літературу та інформаційні ресурси в Інтернеті, наведені у робочій програмі навчальної дисципліни

6. Індивідуальні завдання (не передбачено)

7. Методи контролю

Усне експрес-опитування, виступи студентів з доповідями на практичних заняттях, виконання практичних робіт, контрольна робота, екзамен.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Іспит	Сума
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5				
8	8	8	8	8	20	60	40	100

ПЗ 1-ПЗ 5 – практичні заняття

Практична робота – 8 балів:

- виконання практичних завдань – 5 балів;
- захист роботи – 3 бали.

Контрольна робота – 20 балів:

- тестові завдання: 20 завдань x 1 бал = 20 балів.

Екзамен – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді: 4 питання x 10 балів = 40 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 395 с.
2. Бейдик О.О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. — К. : РВЦ "Київський ун-т", 1997. — 305 с.
3. Бейдик О.О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географія туризму): Роздавальний матеріал для студ. географ. фак. / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 1993. — 56 с.
4. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : навчальний посібник для вузів : / Віталій Вікторович Безуглий . - К. : Академія, 2005 . – 703 с.
5. Бобкова А.Г. Правовое обеспечение рекреационной деятельности / НАН Украины; Институт экономико-правовых исследований; Донецкий гос. ун-т. — Донецк : Юго-Восток, 2000. — 308 с.
6. Ветрова Н.М. Экологическая безопасность рекреационного региона: монография / Национальная академия природоохранного и курортного строительства. — Симф.: РИО НАПКС, 2006. — 297 с.
7. Герасимчук З.В., Коленда Н.В., Черчик Л.М. Регіональна політика розвитку рекреаційного природокористування: механізми формування та реалізації / Луцький держ. технічний ун-т. — Луцьк : Надстир'я, 2007. — 172 с.
8. Геоєкологія рекреаційних зон України. – К.: Нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 1996. – 200 с.
9. Страны мира: Справочник-путеводитель / Олег Анатольевич Хорошев (ред.-сост.). — 2-е изд. — Ростов н/Д. : Феникс, 2004. — 256 с.
10. Горлачук В.В., В'юн В.Г., Сохнич А.Я., Качурець І.С. Сучасні проблеми управління землями природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. — Л. : НВФ "Українські технології", 2002. — 192 с.
11. Грейда Н.Б., Чижик В.В. Основи рекреаційного районування: Метод. вказівки для студ. Ін-ту фіз. культури та здоров'я / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки; Інститут фізичної культури та здоров'я. — Луцьк : РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. — 40 с.
12. Ільїна О.В. Туризм. Рекреаційна географія: Поняття і терміни / Луцький ін-т розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна". — Луцьк : Терен, 2004. — 104 с.
13. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма: Справ очник. – М.: Финанасы и статистика, 2003. – 368 с.
14. Кравченко Наталія Олександрівна. Рекреаційне господарство Полісся: сучасний стан та перспективи розвитку. — Ніжин : МІЛАНІК, 2007. — 172 с.

15. Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география: Учеб.-метод. комплекс / Российская академия образования; Московский психолого-социальный ин-т. — М. : Флинта, 2005. — 494 с.
16. Мацола В.І. Рекреаційно- туристичний комплекс України // НАН України. Інститут регіональних досліджень. — Львів, 1997. — 156 с.
17. Методология оценки рекреационных территорий / В.Ф. Данильчук, Г.М. Алейникова, А.Я. Бовсуновская, С.Н. Голубничая. — Донецк: ДИТБ, 2003. — 197 с.
18. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.П. Рекреационная география. — М. : МГУ, 1981. — 207 с.
19. Николаенко Д.В. Рекреационная география: Уч. пособие. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 208 с.
20. Романов А.А. Зарубежное туристское страноведение: Уч. пособие. — М.: Советский спорт, 2001. — 288 с.
21. Смаль І.В. Рекреація і туризм: короткий тлумачний словник термінів і понять / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. — Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006. — 80 с.
22. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму / Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. — Ніжин : Видавництво НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2004. — 264 с.
23. Страны и народы мира: Энциклопедический справочник / В.Б. Гарин (сост.), В.В. Лисюченко (сост.). — Ростов-на-Дону : Феникс, 2001. — 608 с.
24. Страны мира: Энциклопедия / Д.И. Люри (науч.ред.). — М.: Олма-Пресс Образование, 2006. — 639 с.
25. Тімець О.В., Совгіра С.В. Основи рекреаційної географії. Природа, ресурсний потенціал регіонів: Навч. посіб. для студ.-геогр. пед. ун-тів. — К. : Науковий світ, 2005. — 254 с.
26. Теория рекреологии и рекреационной географии. — М.: Наука, 1992. — 178 с Шмагина В.В., Харичков С.К. Рекреация и туризм в системе современных приоритетов социально-экономического развития / НАН Украины; Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований. — О., 2000. — 70 с.
27. Циншен Ван. Основы территориальной организации рекреационного хозяйства (современный подход к рекреационной географии). — О. : Астропринт, 2003. — 124с.
28. Черчик Л.М. Оцінка рівня привабливості розвитку рекреаційного природокористування для регіонів України / Луцький держ. технічний ун-т. — Луцьк: Видавничий центр ЛДТУ, 2006. — 120 с.
29. Юткін В.М. Організаційно-економічний механізм розвитку рекреаційного комплексу Причорномор'я. — К. : ЗАТ "НІЧЛАВА", 2003. — 150 с.
30. Яковенко И. М. Рекреационное природопользование: методология и методика исследований. — Симф. : Таврия, 2003. — 336 с.

Допоміжна література

1. Азар В. А. Экономика и организация туризма. — М.: Экономика, 1972. — 212 с.
2. Баранов А. В. Социологические основы рекреологии // Теорет. пробл. рекреационной географии. — М.: ИГАН СССР, ИПК РТЭО, 1989. — С. 24–4.
3. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. — К.: Палітра, 1998. — 130 с.
4. Веденин Ю. А. Динамика территориальных рекреационных систем. — М.: Наука, 1982. — 212 с.
5. Веденин Ю. А., Мирошниченко К. П. Оценка природных условий для организации отдыха // Изв. АН СССР. — Сер. география. — 1969. — № 4.
6. Гезгала Я. Туризм в народном хозяйстве. — М.: Прогресс, 1974. — С. 14–17.
7. География рекреационных систем СССР / Под ред. В.С. Преображенского, В.М. Кривошеева. — М.: Наука, 1980.— С. 7–39.
8. Географічна енциклопедія України: В 3 т. — К.: Укр. енцикл., 1989–1990.

9. Градостроительные основы курортно-рекреационных районов СССР / В.Я. Городской, Т.Ф. Панченко, А.А. Мазуркевич и др. — М.: Стройиздат, 1990. — С. 10–61.
10. Залесская Л. Курс ландшафтной архитектуры. — М.: Стройиздат, 1964. — 204 с.
11. Здравницы профсоюзов Украины: Справочник. — К.: Тамед, 1997. — 301 с.
12. Зорин И.В. Социально-экономическая программа долгосрочного развития рекреационных систем // Соц.-географические пробл. повышения эффективности туристско-экскурсионного обслуж. — Минск: БГУ, 1978. — С. 143–152.
13. Зорин И.В., Вендина О.И. Моделирование циклов рекреационных занятий // Соц.-географические пробл. повышения эффективности туристско-экскурсионного обслуж. — Минск: БГУ, 1978. — С. 38–45.
14. Зорин И.В., Кривошеев В.М. Население и рекреация // Окружающая среда и население. — М.: Статистика, 1981. — Вып. 35. — С. 60–71.
15. Кавалаяускас В.П. Проблемы территориальной организации рекреационной деятельности // Теорет. пробл. рекреационной географии. — М.: ИГАН СССР, ИПК РТЭО ВЦСПС, 1989. — С. 68–80.
16. Казанская Н.С., Лапина В.В., Марфенин Н.Н. Научно-географические основы планирования и организации территорий массового стационарного туризма // Вопр. географии. — М.: Наука, 1988. — С. 9–32.
17. Котляров Е.А. География отдыха и туризма. — М.: Мысль, 1978. — С. 79–101.
18. Крачило Н.Н. География туризма. — К.: Выща шк., 1987. — 208 с.
19. Кривошеев В.М., Зорин И.В. Население и рекреация // Окружающая среда и народонаселение. — М.: Финансы и статистика, 1981. — С. 60–67.
20. Культурно-досуговая деятельность: Учебник / Под ред. В. Жаркова. — М.: МГУК, 1998. — 372 с.
21. Курорты: Энцикл. слов. — М.: Сов. энцикл., 1983. — 430 с.
22. Лемешев М.Я., Щербина О.А. Оптимизация рекреационной деятельности. — М.: Экономика, 1986. — 160 с.
23. Лобанов Ю.Н. Отдых и архитектура: будущее и настоящее. — Л.: Стройиздат, 1982. — 200 с.
24. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. — Львів: Ін-т регіональних дослідж., 1997. — 169 с.
25. Мелик-Пашаев А.И., Марьяхина И.С. Принципы территориальной планировочной организации рекреационных территорий // Градостроительство. Теория и практика курортно-рекреационного строительства. — К.: Будівельник, 1980. — С. 69–75.
26. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Г. Рекреационная география. — М.: МГУ, 1981. — С. 173–196.
27. Моль А. Социодинамика культуры. — М.: Прогресс, 1973. — С. 117–211.
28. Орлов А.С. Курортная зона: Социол. анализ. — М.: Наука, 1990. — 138 с.
29. Орлов А.С. Труд и рекреация // Социол. исслед. — 1991. — № 10.
30. Панченко Т.Ф. Проектирование курортов и зон отдыха. — К.: Будівельник, 1983. — С. 8–11.
31. Панченко Т.Ф. Планировочные аспекты формирования курортно-рекреационных систем // Градостроительство. — К.: Будівельник, 1978. — Вып. 24. — С. 32–37.
32. Полторанов В. В., Слуцкий С. Я. Здравницы профсоюзов СССР: Курорты, санатории, пансионаты, дома отдыха. — М.: Профиздат, 1986. — 715 с.
33. Преображенский В.С., Веденин Ю.А. Экология человека и организация рекреационной деятельности // Пробл. экологии человека. — М.: Наука, 1986. — С. 16–22.
34. Преображенский В.С., Веденин Ю.А. География и отдых. — М.: Знание, 1971. — 47 с.
35. Преображенский В.С., Веденин Ю.А. Рекреология как одно из направлений экологии человека // Вестн. АМН СССР. — М.: Медицина, 1989. — С. 32–43.
36. Рекреационное использование территорий и охрана лесов / В.Б. Нефедова, Е.Д. Смирнова, В.П. Чинова, Л.Г. Швидченко. — М.: Лесная промышленность, 1980. — 128 с.
37. Рекреационные системы / Под ред. Н.С. Мироненко, М.М. Бочарова. — М.: МГУ, 1986. — 156 с.

38. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. — Львів: Світ, 1993. — 240 с.
39. Саймондс Дж. Ландшафт и архитектура. — М.: Изд-во лит. по стр-ву, 1964. — 294 с.
40. Свободное время и культура досуга. — Л.: Лениздат, 1977. — 83 с.
41. Соколов Э. В. Свободное время и культура досуга. — Л.: Лениздат, 1977. — 207 с.
42. Справочник по курортологии и курортотерапии / Под ред. проф. Ю.Э. Дашелова. — М.: Медицина, 1973. — 648 с.
43. Стрельцов Ю.А. Общение в сфере свободного времени: Учеб. пособие. — М.: МГИК, 1991. — 116 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державне агентство туризму і курортів України	www.tourism.gov.ua
2. ВТО: Всесвітня туристична організація ООН	www.unwto.org
3. ЮНЕСКО: Організація ООН з питань освіти, науки, культури	whc.unesco.org
4. ООН (статистичний відділ): Статистика міжнародних туристичних потоків, ...	http://data.un.org
5. Світова книга фактів Центрального розвідувального управління США (ЦРУ)	www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook
6. Міждержавні економічні порівняння країн світу	www.nationmaster.com
7. Туристична он-лайн бібліотека	www.tourlib.net
8. Країнознавча туристична енциклопедія	www.countries.ru/
9. Країнознавча туристична енциклопедія	www.country.turmira.com
10. Країнознавча туристична енциклопедія	www.svit.ukrinform.ua
11. Портал туристичних мандрівників	www.worldwidetour.ru
12. Туристичний блог «Дивний Світ»	www.wonder-world.ru
13. Музейна спадщина світу	www.worldmuseum.ru
14. Світова база даних природоохоронних територій	www.wdpa.org
15. Картографічна онлайн-енциклопедія природоохоронних територій світу	www.protectedplanet.net
16. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.booking.com
17. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.expedia.com
18. Система он-лайн замовлення туристичних послуг	www.besthoteloffers.net
19. Туристичний блог для «справжніх мандрівників»	www.tourblogger.ru
20. Каталог туристичних подорожей «Світ туризму»	www.turbiz.turistua.com
21. Каталог туристичних пропозицій	www.turistua.com
22. Події світу туристичної індустрії	www.uatravel.com.ua
23. Новини індустрії туристичного бізнесу	www.tourdream.net/
24. Маркетинговий аналіз галузевих ринків, зокрема туристичного	www.euromonitor.com/travel-and-tourism/